

УДК 028.01-057.875



**Оксана Гавеля,**  
кандидат педагогічних наук, доцент,  
професор кафедри суспільних наук,  
докторант НАККІМ

## **Культурологічний аналіз читацьких інтересів обдарованої молоді вищих навчальних закладів України**

*У статті наведено результати соціологічного аналізу читацьких інтересів обдарованої молоді вищих навчальних закладів України. Автором поглиблено досліджуються художні та наукові потреби сучасної студентської молоді. На конкретних прикладах здійснено культурологічний аналіз їхніх читацьких інтересів.*

**Ключові слова:** культурологічний та соціологічний аналіз читацьких інтересів, художні та наукові потреби, розвиток здібностей обдарованої молоді.

Розвиток сучасної вищої освіти свідчить про існування у світовій практиці досить успішних стратегій, спрямованих на оптимальне управління розвитком творчих здібностей обдарованої студентської молоді. Для здійснення її професійно-творчої підготовки на початку XIX ст. Комісією Конгресу США було запропоновано застосовувати в процесі навчання можливості Інтернету [4]. У доповіді Всесвітнього банку за 2003 р. йшлося про необхідність сприяння розвитку в усіх країнах світу суспільств, що базуються на знаннях.

Варто зазначити, що російські вчені здійснюють в цьому напрямі активні пошуки, пов'язані з проблемою індустріалізації економіки Росії. Зокрема, I Міжнародну конференцію, що проходила у м. Самара 1—3 жовтня 2000 р., було присвячено проблемі підтримки обдарованої особистості. Це дало змогу її учасникам розробити концепцію, що визначила стратегію оптимального управління розвитком наукових здібностей обдарованої особистості в інформаційному суспільстві [1].

У 2003 р. російськими вченими С. Пиявським, В. Кагерманьяном, Н. Марковою було визначено систему пошуку, розвитку, підтримки і професійно-творчої підготовки обдарованої молоді та закріплення її в регіональній інфраструктурі науково-дослідницької діяльності [2]. Зокрема, С. Пиявський звернув особливу увагу на активний розвиток молодіжного інтернет-товариства вищих навчальних закладів, що сприяє оптимальному розвитку творчих здібностей обдарованої особистості в умовах інформаційного суспільства [6]. У 2005 р. російським вченим Т. Ібрагімовим розроблено експертну систему розвитку наукових здібностей молодих дослідників [7].

У 2008 р. творчим колективом українських дослідників (у рамках роботи Всеукраїнської молодіжної громадської організації "Спілка обдарованої молоді") було здійснено оцінку сучасного стану та розповсюдження перспективного досвіду роботи з обдарованою молоддю в регіонах України [8].

Водночас перед українськими вченими постає стратегічне завдання оптимізації розвитку здібностей обдарованої особистості в умовах інформаційного суспільства. У контексті впливу глобалізаційних процесів на розвиток української культури особливого значення набуває оптимальне використання інтелектуального і культурного потенціалу обдарованої особистості, формування у неї культури читання, визначення позитивного ставлення до національних і загальнолюдських цінностей.

Для здійснення культурологічного аналізу читацьких інтересів обдарованої студентської молоді автором статті було передбачено проведення конкретного соціологічного дослідження, що увібрало анкетування та усне опитування талановитої студентської молоді в низці вищих навчальних закладів України. У процесі роботи також активно застосовувався метод бесіди. Такий методологічний підхід уможливив здійснення поглибленого культурологічного аналізу читацьких інтересів студентської молоді, виявлення особистого ставлення респондентів до національних і загальнолюдських цінностей, відстеження тенденцій, які свідчать про трансформацію культурних цінностей обдарованої особистості.

В анкетуванні та бесідах брали участь обдаровані студенти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського національного університету культури і мистецтв, Київського приватного інституту екранних мистецтв, Київського університету ринкових відносин, Київського славістичного університету, Української академії бізнесу та підприємництва, Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут", Київського національного університету технологій та дизайну, Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, Київського національного університету театру, кіно, телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва, Київського інституту музики імені Р. М. Глієра, Київського обласного училища культури, Артемівського музичного училища імені І. Карабіца, Дзержинського, Маріупольського та Херсонського музичних училищ, Северодонецького обласного музичного училища імені С. С. Прокоф'єва, Ніжинського училища культури і мистецтв імені Марії Заньковецької, Чернівецького обласного училища мистецтв імені С. Воробкевича, Запорізького музичного училища імені П. І. Майбороди, Луганського обласного коледжу культури і мистецтв.

Автор статті виходила з того, що обдарована студентська молодь має володіти не тільки відповідним обсягом знань та інформації з літератури, а й певними навичками з її оцінки, аналізу, систематизації, вмінням застосовувати знання з прочитаного на практиці. Все це є невід'ємною складовою такого об'ємного поняття як читацька культура.

Питання анкети були упорядковані таким чином, щоб одержати з відповідей дані про читацькі інтереси, світогляд,